

Arkistojen hankintapoliittinen yhteistyö

Juha Henriksson
Arkistonjohtaja, Musiikkiarkisto
13.2.2019

Yhteistyön periaatteita

- Pyritään varmistamaan teemallisesti, ajallisesti ja alueellisesti monimuotoisen ja yhteiskunnallisesti edustavan arkistoaineiston talteen saanti
- Tarkoituksena on tukea yksilöiden ja yhteisöjen identiteettien rakentamista ja sosiaalista muistia sekä tutkimuksen, kansalaisten ja yhteisöjen oppimisen, elämysten ja tiedon tarpeita
- Kaikkea yksityisluontoista aineistoa ei voida eikä pyritäkään ottamaan talteen

Yhteistyön periaatteita

- Kukin arkisto-organisaatio noudattaa kansallisen hankintapolitiikan mukaista omaa hankintapolitiikkaansa
- linjauksia tai tarkennuksia vaativat kysymykset käsitellään yhteistyössä muiden kansallisen hankintapolitiikan toimijoiden kanssa
- yhdessä sovittuun työnjakoon kirjataan vain yleisellä tasolla hankintapoliittinen työnjako
- tarvitsemansa tarkennukset kukin arkisto kirjaa omaan hankintapolitiikkaansa

Yhteistyön periaatteita

- Ei harrasteta ”rusinat pullasta” -hankintaa
- Kukin ohjaa tiedustelijat luovuttamaan aineistonsa työnjaon mukaiselle arkistolle
- Aineiston lisäluovutus otetaan pääsääntöisesti vastaan siihen arkistoorganisaatioon, joka on jo aiemmin vastaanottanut kyseistä aineistoa
- Luovuttajan tahtoa kunnioitetaan – erityisesti henkilö-, perhe- ja sukuarkistojen kohdalla
- Kukin arkisto päättää silti viime kädessä itse, ottaako se tarjotun yksityisarkiston vastaan

Yhteistyön periaatteita

- Dokumenttiin on myös kirjattu yleisiä periaatteita ja suosituksia:
 - Minkä ikäistä aineistoa otetaan vastaan?
 - Aineisto vastaanotetaan pääsääntöisesti luovutuksina, joissa omistusoikeus siirtyy arkistolle
 - Talletuksia otetaan vastaan vain poikkeustapauksessa
 - Emoarkisto-kokonaisuutta ei pääsääntöisesti rikota
 - Aineiston tulisi olla (mahdollisuuksien mukaan) vapaasti käytettävissä
- Työnjaosta on laadittu taulukko, johon arkistojen tallennusvastuut on kirjattu erilaisten yksityisten toimijoiden osalta toimijaluokittain

Yhteistyössä mukana

- Tällä hetkellä hankintapoliittisesta yhteistyöstä ovat sopineet Kansallisarkisto, yksityiset valtionapuarkistot ja Musiikkiarkisto
 - Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkisto
 - Svenska Litteratursällskapet i Finlandin arkisto
 - Kansan Arkisto
 - Keskustan ja maaseudun arkisto
 - Porvarillisen Työn Arkisto
 - Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto
 - Suomen Urheiluarkisto
 - Svenska centralarkivet
 - Toimihenkilöarkisto
 - Työväen Arkisto
 - Urho Kekkosen arkisto

Yksityisarkistojen neuvottelukunta

- Kansallisarkiston yhteydessä toimii yksityisarkistojen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on edistää yksityisiin asiakirjoihin ja niihin sisältyviin tietoihin kohdistuvan arkistotoiminnan koordinointia ja yhteistyötä
- Neuvottelukunnan jäsenet nimittää ja toimikaudesta päättää OKM
- Edustettuina: Kansallisarkisto (2), Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Yksityiset keskusarkistot (3), Suomen Museoliitto, Arkistoyhdistys, Suomen yliopistot Unifi ry (2), Suomen Historiallinen Seura, Historiska Föreningen, Suomen Kotiseutuliitto
- Yhtenä neuvottelukunnan teemana on yksityisarkistoaineistojen yhteisen kansallisen hankintapolitiikan laajentaminen

Hankintapolitiikan laajentaminen

- Yhteisen hankintapolitiikan piiriin on tarkoitus saada vaiheittain lisää toimijoita
- Kuten tähänkin mennessä, yhteisistä hankintapoliittisista linjauksista ja periaatteista sopiminen perustuu vapaaehtoisuuteen
- Uusia toimijoita?
 - Muita yksityisiä arkistoja
 - Yliopistojen arkistoja
 - Yliopistojen kirjastoja
 - Yliopistojen laitosten tutkimusarkistoja
 - Museoita, joissa on merkittäviä määriä yksityistä arkistoaineistoa